

Handan Börüteçene “Üç İç Denizin Ülkesi”

Eğitimciler için Yorumlama Rehberi

Handan Börüteçene “Üç İç Denizin Ülkesi”

Bu rehber İlkay Baliç tarafından, Dr. Evren Barın Egrik danışmanlığında, Salt ve ÖRAV ekiplerinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

İlkay Baliç

Şehir ve Bölge Planlama (YTÜ) lisans ve Sosyoloji (Boğaziçi Üniversitesi) yüksek lisans eğitiminin ardından İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde Sivil Toplum Kuruluşları Yönetimi Programı'nı tamamladı. Öğrencilik yılları boyunca ÇEKÜL Vakfı ve Bizim Ülke Derneği ile birlikte ilköğretim öğrencileriyle sanat eğitimi alanında gönüllü çalışmalar yaptı. 2004'ten itibaren kültür ve sivil toplum alanında İKSV, İstanbul Modern, İFSAK gibi çeşitli kurumlar ve projeler için araştırmacı, yazar, editör ve yönetici olarak görev yaptı. 2015-2021 yılları arasında Vehbi Koç Vakfı bünyesindeki kültür merkezi Arter'in medya-pazarlama, yayıncılık ve öğrenme programlarından sorumlu İletişim Direktörlüğünü üstlendi.

Halen yayıncılık, iletişim ve eğitim alanındaki bağımsız çalışmalarını kendi ajansı Mümkün'ün çatısı altında, akademik araştırmalarını ise Kadir Has Üniversitesi Kadın Çalışmaları Doktora Programı'nda doktora adayı olarak sürdürüyor.

Dr. Evren Barın Egrik

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü'ndeki lisans eğitiminin ardından yüksek lisans ve doktora çalışmalarını Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo TV Bilim Dalı'nda tamamladı. İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü'nde anlam bilim ve yorum bilim üzerine dersler verdi; Beykent ve Mardin Artuklu üniversiteleri güzel sanatlar fakültelerinde yardımcı doçent olarak görev aldı. Yazıları ve öyküleri, çeşitli yayınlarda yer aldı; Tarih Vakfı Toplumsal Tarih dergisinin ve İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nca yayımlanan birçok kitabın editörlüğünü üstlendi.

Duygu sosyolojisi, anlam bilim ve yorum bilim çalışmalarına devam eden Evren Barın Egrik, 2023'ten bu yana Borusan Kocabıyık Vakfı'nın eğitime destek projesi Borusan Hikâye Evi'nde eğitim koordinatörü olarak yer alıyor.

İş Birliğiyle

Desteğiyle

İçindekiler

Sanatçı Hakkında	5
Sergi Hakkında	6
Ziyaret öncesi sınıf çalışması	7
Ziyaret rotası ve yorumlama önerileri	9
Ziyaret sonrası sınıf çalışması	10

Sanatçı Hakkında

İstanbul’da dünyaya gelen Handan Börüteçene, doğup büyüdüğü kentin tarihinin ve barındırdığı çok katmanlı görselliğin büyüüne küçük yaşta kapılır. Geçmişe yönelik merak ve heyecanının belirginleştiği çocukluk yıllarında babasının kütüphanesinde bulup karıştırdığı arkeoloji kitapları, ailecek İstanbul Arkeoloji Müzeleri’ne yapılan ziyaretler, zihninde kalıcı izler bırakır. Annesi Hesna Hanım nakış ustasıdır; o çalışırken etrafa dağılan renk renk kristal boncuk, payet ve inciler sanatçının renk ve form ile kurduğu ilişkiyi pekiştirir.

İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’nde seramik öğrenimine başlayan Börüteçene, “dört duvar” arasından çıkma arzusunun yanı sıra toprağın tarihinden öğrenme hevesi ile arkeolojik saha çalışmalarına katılır. Arykanda Antik Kenti’ndeki ilk kazı deneyimi, akademi öğreniminin son dönemine denk gelir. 1981’de mezun olan sanatçı, Paris’e yerleşir ve iki yıl boyunca (1982-1984) l’École nationale supérieure des Beaux-Arts’da Georges Jeanclos ve César’ın (Baldaccini) heykel atölyelerinde çalışır. İlk kişisel sergisini Paris’te açar, bir yandan da İstanbul’da düzenlenen önemli sergilere katılmayı sürdürür.

Akademi’nin İstanbul Sanat Bayramı kapsamındaki *5. Yeni Eğilimler Sergisi*’ne (1985) *Kır/Gör* enstalasyonu ile katılır. Hacılar ve Çatalhöyük’teki Neolitik konutları örnek alarak kerpiç bir yapı inşa eder. İçini teknolojik aletlerden gazete, banknot ve türlü gündelik nesneye dönemin kutsallarıyla donatır ve izleyiciyi çivi yazılı tabletleri kırmaya davet eder. Türkiye güncel sanat anlatısında hatırlı bir yer edinen iş, 1980’lerin kültürel deneyimlerine paralel olarak tahribatlarla altüst olan şehir manzarasını irdelerken Börüteçene’nin sanat üretiminin iki ana damarını ve sarmal ilişkilerini ortaya koyar: Kültürler, çağlar, türler, insanlar arası iletişim ile bu iletişimden doğan bilgiyi içeren “yeryüzünün belleği”. Sanatçı *Mutfak Ordusu* (1984), *Ütücüler* (1985), *Kırma/Gör* (1985-1987) ve *Kitle İletişimsizlik Araçları vs vs zzzz....bzzzz* (1987) gibi işlerinde geçmiş, şimdi ve geleceği ilişkilendirmek üzere Neolitik çağdan günümüze biriken imge, nesne, metin ve formları kullanır. *Yeryüzünün Belleği* (1995) serisinde kültürel devamlılığı Hititler devrinden beri varlığını sürdüren Anadolu florası üzerinden ele alır: Hattuşa (Boğazköy) tabletlerindeki bilgiler doğrultusunda Kızılırmak yayı içinden topladığı türlü ot ile tohumun Troya ve Aiolis bölgelerinden gelen toprakla iç içe geçtiği görkemli “bellek kasaları” üretir.

Börüteçene için “yeryüzünün belleği” kavramı, kişisel tarihini de kapsar. Bilgi evreni genişledikçe geçmiş çağlardan tanışları da çoğalır: Sümerli Ludingirra, Hititli Teşup, Lesboslu Sappho ve Byzantionlu Moiro gibi. Bu ahbablarıyla sohbetleri Paris’teki stüdyosundan Venedik kafeleri ve Akdeniz sahillerine elinden düşürmediği defterlerinde birikir. Bazen alıntı, çizim, karalama, bazen de şiir formatındaki bu notlar süzgeçten geçtikten sonra *Denize Âşık Olan Kürenin Kitabı* (1990) ve *Kendime Gömülü Kaldım* (1999-süregelen) gibi işlerin “doğum yazıları” ortaya çıkar. Bugüne dek sadece kataloglara basılı olan doğum yazıları, sergideki işlere eşlik ederek derinlikli bir sanatsal düşünce biçimini görünür kılar.

Sanatçı yıllar boyu İstanbul, Paris ve Kaş üçgeninde bir konargöçer olmayı sürdürür. Bu yer değiştirmeler zaman içerisinde işleriyle arasında, düşünsel olmasa da fiziksel bir mesafe yaratır. Yıllar önce koleksiyonlara giren ya da arkadaşlarına armağan ettiği bir grup iş kaybolur, izi bulunamaz veya türlü sebeple tahrip olur; İstanbul’un açık alanlarındaki heykelleri, mekânların kullanımları farklılaştıkça amaçlarından uzaklaşır ya da kaderine terk edilir. Kaydı tutulmamış, gözden ırak kalmış ve kayıp işlere vurgu yapan sergi, Türkiye’deki kültür mirası ve sanat eserlerine yönelik ihmalkâr tavra da dikkat çeker.

Üç İç Denizin Ülkesi sergisinden görünüm, Salt Beyoğlu

Sergi Hakkında

Handan Börüteçene'nin bugüne kadar düzenlenen en kapsamlı sergisi olan *Üç İç Denizin Ülkesi*, sanatçının tutkularını, işlediği temaları, peşini ısrarla bırakmadığı arkeoloji, tarih ve doğa gibi meseleleri bütünlüklü bir biçimde keşfetmeye olanak tanıyor.

Serginin başlığı, sanatçının taşı toprağı ve mavilikleri kadar kültür mirası ile mitlerinden ilham aldığı bir coğrafyaya işaret ediyor: Anadolu ve Trakya.

Salt'tan Amira Akbıykoğlu tarafından programlanan *Üç İç Denizin Ülkesi*, Salt Beyoğlu'nda ücretsiz görülebilir.

Üç İç Denizin Ülkesi sergisinden görünüm, Salt Beyoğlu

Ziyaret Öncesi Sınıf Çalışması

Malzemeye ve Biçime Bakış [Sınıf 1-6]

Her bir öğrenciden sınıfa gelirken yanlarında seramik bir nesne, bir taş veya bir bitki/bakliyat getirmelerini isteyin. Bazı çocuklar doğal taş, bazıları seramik bir nesne veya mutfak malzemesi getirmeyi tercih edebilirler.

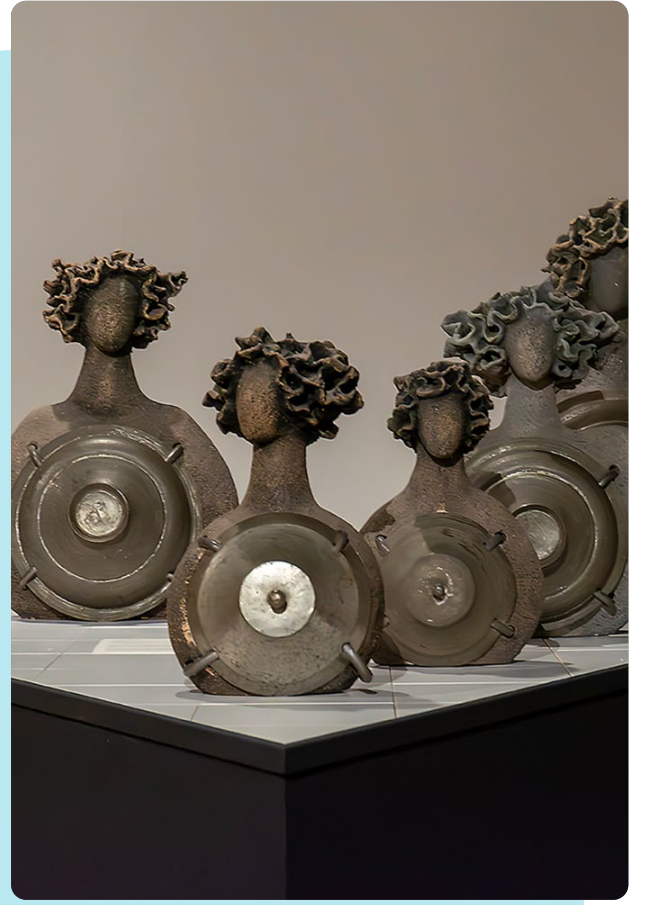
Öğrencileri ikili gruplara ayırın.

Grup çalışması 10 dakika

Her bir gruptan birbirlerinin getirdikleri nesnelere incelemelerini isteyin.

- ▶ Ne görüyorsun?
- ▶ Renkleri nasıl?
- ▶ Dokusu nasıl?
- ▶ Şekli neye benziyor?
- ▶ Sence bu nesne ne zamandan beri var?
- ▶ Sence bu nesne nasıl oluşmuş veya yapılmış?
- ▶ Sence bu nesne nasıl kullanılabilir?
- ▶ Bu nesne bir filmin ilk sahnesinde görünse bu film nasıl devam ederdi?
- ▶ Bu nesneye ilişkin neleri merak ediyorsun?

Öğrencilerden bu çalışma sırasında soruların cevaplarını not almalarını isteyin.

Handan Börüteçene, *Mutfak Ordusu* (1984) serisi,
Salt Beyoğlu

 Sınıf İçi Paylaşım
20 dakika

Her bir çocuktan üzerine konuştukları nesnelere dair en çok ilgisini çeken yanları söylemesini isteyin. Gönüllü iki çocuktan tahtaya duydukları yorumları not almalarını isteyin. Tahtaya yazılanlardan hareketle açık uçlu sorular sorun, yorumlar yapın.

- ▶ Bir nesnenin hangi malzemeden yapıldığını nasıl anlarız?
- ▶ Bir nesnenin eski mi yoksa yeni mi olduğunu nasıl anlarız?
- ▶ Bir nesne birden fazla işe yarayabilir...
- ▶ Bir nesneye dair tahminlerimiz, hayallerimiz birbirinden ne kadar da farklı...

Handan Börüteçene, *Yeryüzünün Belleği* (1995) serisi, Salt Beyoğlu

Birlikte Yorumlama 10 dakika

Çalışmanın uygulandığı sınıf kademesine göre aşağıda verilen temel kavramlar ile malzemelerin ve biçimlerin yorumlanma düzeyi öğretmen tarafından ayarlanır.

Doğal varlık / Doğal nesne: Doğa olayları sonucunda, insan müdahalesi olmaksızın meydana gelmiş nesne, malzeme ve coğrafi öğeler

Eski eser / Tarihi eser: Eski zamanlardan, geçmiş uygarlıklardan kalma emanetler, çömlek gibi gündelik eşya, sanat eserleri ve anıtlar

Tasarım: Belirlenmiş bir ihtiyaca, beklentiye veya işleve yönelik olarak bir ürünün, sistemin veya planın ortaya konması

Sanat eseri: Bir fikir ve düşünce süreci sonucunda ortaya konan yapıt

Kültür Varlığı: Tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar

Arkeoloji: Kazı bilimi; geçmişteki insanların yaşamlarından maddi kalıntıların (fosiller, eserler, heykeller gibi) bilimsel yollarla keşfi ve incelenmesi

Ziyaret Rotası ve Yorumlama Önerileri

Sergi rotası

Toplam süre: 40 dakika

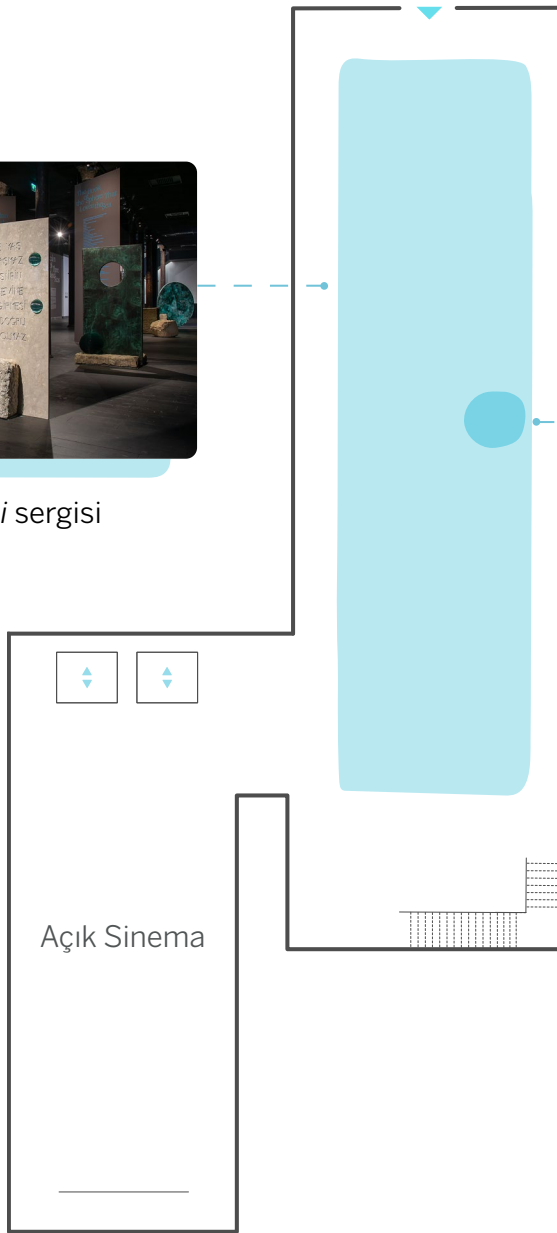

Giriş katı
10 Dakika

Üç İç Denizin Ülkesi sergisi

Giriş

Denize Âşık Olan
Kürenin Kitabı

Sergi alanına grupla birlikte girdiniz. Öğrencilerin eserler arasında serbestçe gezinmesine, bakmalarına izin verin.

Heykeller arasında oluşan boşlukta grubu toplayın.

Bugün Handan Börüteçene'nin eserlerinden oluşan sergideyiz.

- ▶ Neler görüyorsunuz?
- ▶ Hangi malzemelerden yapılmışlar?
- ▶ Renkleri nasıl?
- ▶ Sınıfta baktığımız nesnelere hatırlatanlar var mı aralarında?
- ▶ Başka hangi nesnelere düşündürüyor?
- ▶ Sizce bu heykel ne zaman yapılmış olabilir?
- ▶ Bu heykellere bakınca neleri merak ediyorsunuz?

Handan Börüteçene seramik eğitimi almış. Toprağı ve toprağın altını çok merak ediyormuş. Arkeolojik kazılara katılmış. Çocukken de evdeki kütüphanesinde arkeoloji kitaplarını karıştırmayı severmiş. Ailece İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ni sık sık ziyaret ederlermiş.

- ▶ Sizce buradaki heykellerin eski eserlerle benzerlikleri neler?
- ▶ Hangi kısımları eski, hangileri yeni gibi görünüyor size?
- ▶ Heykellerin üzerinde yazılar var. Bazı yerler boş mu bırakılmış? Cam küreler sizce neden buraya yerleştirilmiş?

Üç İç Denizin Ülkesi sergisinden görünüm, Salt Beyoğlu

Sanatçı kendi yazdığı yazıları da sergiye dahil etmiş, daha önce yazılmış, söylenmiş sözleri, alıntıları da duvarlarda, heykellerin üzerinde görebiliyoruz. Sanatçı mesela şöyle yazmış:

"Kadın aklında bir kitap yaptı.

Sayfaları su yeşili bakırdan.

İçinde hayatın kendisi olan küreleri koydu."

- ▶ Bu metin size neler düşündürüyor? Sizce bu bir şiir mi?
- ▶ Bu metin size neler hissettiriyor?
- ▶ Bu heykeller bir kitabın sayfaları olsa, küreler sizce nasıl bir hikâye anlatıyor?
- ▶ Sizce bu eserleri üretirken sanatçının aklında hangi düşünceler, fikirler vardı?
- ▶ Bu eserler sizce nasıl bir dünyanın parçası?
- ▶ Gözlerinizi kapatın, eserlerden birini seçin, onu dünyanın neresine koymak isterdiniz? Veya hangi zamana?

Öğrenciler Soruyor

Bazı eserler için “heykel kayıptır” yazıyor. Bazılarında da kayıp olduğu için yeniden üretildiği yazıyor. Bu ne demek?

Bazen bir eserin dahil edildiği koleksiyon, farklı sebeplerle devam etmeyebilir (örneğin kurumsal bir koleksiyon, kurumun iflasından sonra dağıtılabilir). Veya eser, koleksiyoncu tarafından saklandığı depoda veya taşınmalarla zarar görebilir, hatta yıllar içinde koleksiyon kayıtları düzenli tutulmamışsa kaybolabilir.

Müzelerin depolarında bile bazı eserlerin kaybolması veya yanlış restorasyon (onarım) görmesi gibi durumlarla nadiren de olsa karşılaşılabilir.

Bu sergide kaybolmuş olan eserlerin gölgelerine, izlerine yer verilmiş (yaş grubuna göre “hayalet” eserler kavramı da kullanılabilir). Böylelikle sanatçı ve kurum, bu duruma, koleksiyon yönetiminin önemine dikkat çekmek istemişler.

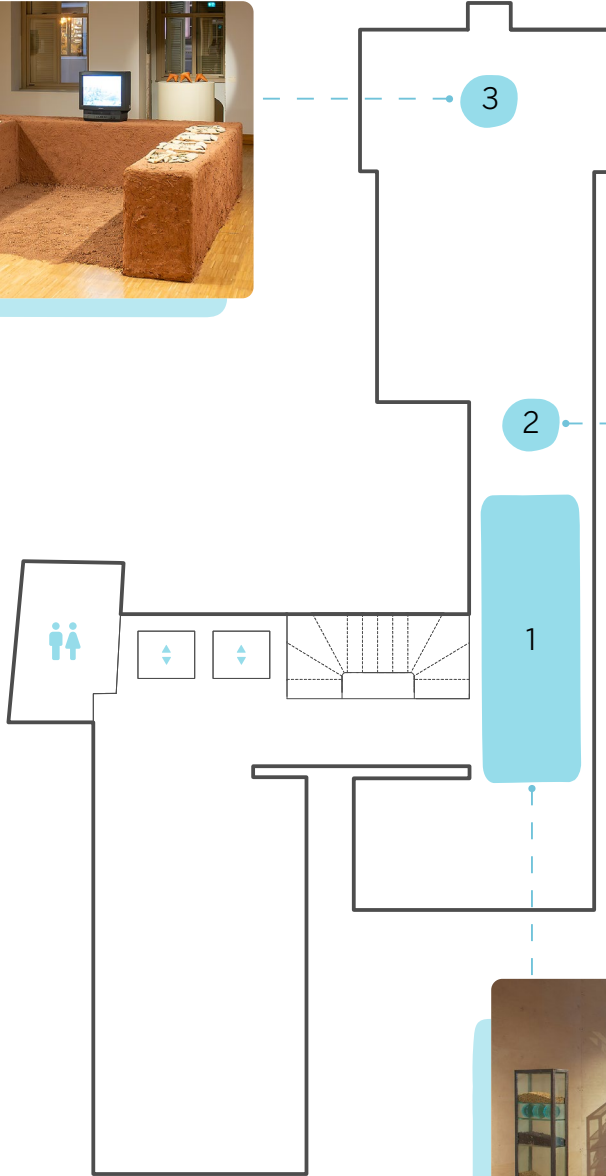

Üç İç Denizin Ülkesi sergisinden görünüm, Salt Beyoğlu

🕒 İkinci Kat
30 dakika

Kır/Gör

2. Kat

Kitle İletişimsizlik Araçları
vs vs zzzz....bizzzz

Yeryüzünün Belleği serisi

Handan Börüteçene'nin *Yeryüzünün Belleği* (1995) serisinden bellek kasası, Salt Beyoğlu

🕒 10 dakika

Birinci kata çıktığınızda grubu karşınıza çıkan *Yeryüzünün Belleği* serisindeki eserlerden birinin etrafında toplayın.

Bir dakika kadar soru sormadan, grubun eseri incelemesine izin verin.

- ▶ Neler görüyorsunuz?
- ▶ Camların içine bakalım, neler var?
- ▶ Camların üzerinde neler görüyorsunuz?
- ▶ Gördükleriniz size neleri hatırlatıyor?

Handan Börüteçene geçmişten gelen birikimi burada bir araya getirmiş. Hititlerden, çok eskilerden beri var olan Anadolu bitkilerini ele almış. Hattuşa tabletlerindeki bilgileri incelemiştir. Hititlerin yaşadığı coğrafyada, Anadolu'nun farklı şehirlerinde araştırma yaparak eski tohumları, bitkileri toplamış. Burada neler var: Kızılırmak yayı etrafından, yani Hitit coğrafyasından topladığı otlar, tohumlar, Troya ve Aiolis

bölgelerinden gelen toprak... Hititçede susama “sesam” deniyormuş, biliyor musunuz? Elmayı yerken bazen “haşır huşur yeme” derler, hiç duydunuz mu? Hititçede elma “aşur” demekmiş! Yani sanatçı hem tohumların, bitkilerin, toprağın belleğini bir araya getirmiş. Hem de dilin geçmişini, dilde devam eden sözleri incelemiştir. Bunların hepsini bir araya getirmiş. Bu eserlere “Yeryüzünün Belleği” adını vermiş.

- ▶ Bu söz size neler düşündürüyor?
- ▶ Yeryüzü dediğimizde aklınıza hangi resim geliyor?
- ▶ Belleğimiz sizce nerededir?
- ▶ Herkesin belleği birbirinden ayrı mıdır?
- ▶ “Bellek kasası” ifadesi size neler çağırıştırıyor?

🕒 10 dakika

Kitle İletişimsizlik Araçları vs vs zzzz....bizzzz eserine doğru ilerleyin. Etrafında toplanıp grubun eseri incelemesi için bir dakika veya daha fazla siz de inceleyerek gezinin.

Bir dakika kadar soru sormadan, grubun eseri incelemesine izin verin.

- ▶ Bu heykelde neler görüyorsunuz?
- ▶ Buradaki nesnelerin ortak noktası nedir?
- ▶ Size en tanıdık gelen nesne hangisi?
- ▶ Gördükleriniz size neleri hatırlatıyor?

Bu nesnelere size çok tanıdık gelmemiş olabilir. Televizyon var ama bugün evlerinizdeki televizyonlara benzemediğini söylediniz. Çünkü bu eser 1987 yılında üretilmiş ve 1980’li yılların kitle iletişim araçlarından, teknolojik aletlerinden oluşuyor.

- ▶ Bu araçlar nasıl yerleştirilmiş?
- ▶ Üst üste yukarı doğru dizilmiş olmaları size neler çağırıyor?
- ▶ Üstlerinin kapatılmış olması neler düşündürüyor?

Şimdi bu eserin adına bakalım: **Kitle İletişimsizlik Araçları vs vs zzzz....bizzzz**. Biz bunları “kitle iletişim araçları” olarak biliyoruz. Sanatçı eser adında “iletişimsizlik araçları” ifadesini kullanmış.

- ▶ Sizce teknolojik aletler iletişimi nasıl etkiliyor?
- ▶ Eser adındaki “vs vs zzzz....bizzzz” kısmıyla ilgili ne düşündünüz?

Handan Börüteçene, *Kitle İletişimsizlik Araçları vs vs zzzz....bizzzz* (1987/2023), Salt Beyoğlu

🕒 10 dakika

Kır/Gör
1985/2023

Bir ses duyuyoruz, değil mi? Şurada ileride bu defa açık bir televizyon var. Oraya doğru ilerleyelim.

Eserin etrafında toplanıp 1-2 dakika boyunca grubun serbestçe dolanarak enstalasyonu incelemesine izin verin.

Handan Börüteçene, *Kır/Gör* (1985/2023), Salt Beyoğlu

- ▶ Burada ne görüyoruz?
- ▶ Sizce bu yapı ne zaman yapılmış gibi görünüyor?
- ▶ Çalan müzik size neler çağırıyor?
- ▶ Başka neler gördünüz?
- ▶ Gözlerinizi kapatın, kendinizi nerede hayal ediyorsunuz?
- ▶ Bu mekânda birileri yaşıyor olsa, sizce kimler yaşar, nasıl bir hayat sürerlerdi?

Handan Börüteçene burada Türkiye'deki iki neolitik yerleşmedeki konutlara benzer bir yapı inşa etmiş: Konya yakınlarındaki Çatalhöyük ve Burdur'daki Hacılar yerleşmeleri. Neolitik dönem, insanların yerleşik hayata geçtikleri, tarım ve hayvancılık yapmaya başladıkları bir zaman. Günümüzden neredeyse 8 bin, 10 bin sene öncesi. İnsanlar bu yerleşmelerde dikdörtgen planlı, tek odalı, kerpiçten evlerde yaşamışlar. Duvarlara kutsal gördükleri hayvanların resimlerini yapmışlar, ölülerini evlerin altına, kutsal eşyalarla beraber gömmüşler.

- ▶ Burada da sedirlerin altında birtakım nesnelere var? Neler görüyorsunuz?
- ▶ Televizyon nerede duruyor? Evlerimizde televizyon nerede duruyor?
- ▶ Sizce yüzyıllar öncesinde yaşayan insanlarla bugünkü hayatımız arasında ne gibi benzerlikler olabilir?
- ▶ Televizyondaki görüntüler neler düşündürüyor? Tanıdık gelen neler var?

Handan Börüteçene galiba bize televizyonun da 1980’li yıllardan itibaren evimizin kutsal eşyası gibi baş köşeye yerleştiğini hatırlatıyor. Bu eserin adı “Kır/Gör”müş.

- ▶ Sizce bu isimle sanatçı bize ne söylüyor?

Öğrenci Soruları

- ▶ Televizyondaki görüntüler ve ses ne anlama geliyor?

Börüteçene’nin *Kır/Gör* için çektiği videoda 1984’te Haliç ve kıyılarının temizlenmesi adına başlatılan ve semtin ayakta kalan surlarını da tahrip eden yıkımdan görüntüler, sazlı sözlü ve dansözlü gece hayatından sahnelerle bir arada sunulmuş. Sanatçının baş aşağı ederek gösterdiği bu gazino çekimlerine, İbrahim Tatlıses’in 1985 tarihli albümünün çıkış parçası “Mavi Mavi”nin tersten kaydı eşlik ediyor.

- ▶ Bu eser bir heykel mi?

Bu eser bir “enstalasyon”. Türkçeye “yerleştirme” olarak da çevriliyor. Bir mekânda sanatçının seçtiği nesnelerin, malzemelerin veya dijital unsurların, sanatçının tasarladığı bir düzen içerisinde bir araya getirilip sunulması anlamına geliyor. Bazı eserlerin heykel mi yoksa enstalasyon mu olduğuna karar vermek zor olabilir. Sanatçının kendi eserini ne şekilde anmayı tercih ettiğini öğrenmek için eser etiketlerine bakabiliriz.

10 dakika Serbest sergi gezintisi

Grupla birlikte ortak ilginin yoğunlaştığı eserler etrafında durup sorular sorarak devam edin. Turu açık uçlu sorular, merak edilen konularla tamamlayın.

İlave Kaynaklar

Handan Börüteçene ve Amira Arzık ile sergi turu
<https://www.youtube.com/watch?v=N2fWXCgJwr0>

Ziyaret Sonrası Sınıf Çalışması

Bilgi aktarım yollarını planlama aşamasında, çocukların görev ve sorularla şekillenecek bağımsız rolleri önceden düşünülebilir. Gerçekleşecek ziyaretin planlama aşamasında öğrenim çıktıları kavramlara ve tanımlara bağlıysa, müze, sergi, galeri, modern sanat, güncel sanat vb tanımlar hikâyeleştirilerek çocuklara sunulabilir ve temel kavramların ziyaret sonrasında toplama ve kaydetme gibi becerilerin yanı sıra düzenleme ve sunma becerilerinin de geliştirilmesi için sınıf içi etkinliklerinde kullanılması sağlanabilir. Ziyaret edilen müze ya da serginin fiziksel aktivitelerin yapıldığı noktalarının olmaması durumunda, "sergiyi yeniden kurmak", "ne, nerede olsaydı?", "kim, nerede" gibi kâğıt üzerinde yapılabilecek, yaratıcı düşünmeyi de geliştiren, eleştiriye, yeniden görme ve bakma biçimlerine fayda sağlayabilecek oyunlar geliştirilebilir.

Toplam süre 40 dakika

Ziyaret sonrası sınıf çalışmaları, sergiden edinilen görsel ve işitsel bilgilerin pekişmesine yardımcı olur. Bu nedenle, ziyaretin hemen sonrasında değil ancak üzerinden birkaç gün geçtikten sonra, bilgi edinim çıktılarını izleyebilmek için sınıf içi çalışmalar uygulanabilir.

Isınma Çalışmaları 5 dakika

Sınıf ortamı müsaitse geziden sonra akıllarında kalan bir yapıtın hareketini yapmalarını isteyin. İlk hareketi siz yapabilirsiniz: Örneğin benim en çok aklımda kalan yapıt şuydu ve bence bu yapıtın hareketi buydu diyerek öğrencileri bu konuda teşvik edebilirsiniz. Bu egzersiz, edinilen bilgiyi kolay senaryolarla geri çağırmaı sağlarken aynı zamanda fiziksel aktivite hatırlamaı da teşvik edecektir. Eğer sınıf ortamı ısınma çalışmalarına müsait alanı sunmuyorsa, öğrenciler oturdukları yerlerde bu ısınma çalışmasını yapabilir.

Handan Börüteçene, *Bana Kendini Getir* (2009), Salt Beyoğlu

Anlam/Yeniden Yorumlama Çalışmaları 20 dakika

Isınma çalışmasından sonra sergide en çok neyin aklımızda kaldığına odaklanıyoruz. Bunun için boya kalemleri ve kâğıda ihtiyacımız olacak. Bu bir yapıtın rengi olabilir, şekli olabilir, uyandırdığı bir şey olabilir veya tamamıyla hayal dünyamızdaki farklı bir şekil olabilir. Hatırlamaları konusunda yardımcı olacak veya teşvik edecek cümleler kurabilirsiniz. Çizimler sona erdiğinde şu sorular üzerinden yorumlama olanaklarını açabilirsiniz:

- ▶ Sergiye dair hangi yapıtı veya ayrıntıyı çizdin?
- ▶ Onu bize hatırlatmak için ipuçları verir misin?
- ▶ Neye benziyordu?
- ▶ Nerede duruyordu?

Kazanım Çalışmaları 15 dakika

Gezdiğimiz serginin afişini hazırlıyoruz. Öğrencilerin bir önceki çalışmada çizdiklerini, gezdiğimiz serginin afişi olarak yeniden yapacağız. Serginin adı, sanatçının adı ve öğrencilerinizin çizimlerinden oluşan bir afiş tasarlamalarını isteyin ve bu afişleri sınıfın panosunda sergileyin.

Handan Börüteçene, *İki Oda Bir Salon: Huzur* (2003), Salt Beyoğlu

Künye

Bu rehber İlkay Baliç tarafından, Dr. Evren Barın Egrik danışmanlığında, Salt ve ÖRAV ekiplerinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Fotoğraflar
Mustafa Hazneci

Grafik Tasarım ve Uygulama
Elif Tuna

2024 Salt/Garanti Kültür AŞ (İstanbul) ve
Öğretmen Akademisi Vakfı (ÖRAV)

Bu yayın Creative Commons Esinlenilmemiş Ticari Olmayan Eserlerin Nitelikleri 4.0 Uluslararası (CC BY-NC-ND 4.0) lisansı kapsamındadır. Ticari ortamda kullanılmaması, özgünlüğünün korunması ve kaynak gösterilmesi kaydıyla doğrudan veya dolaylı olarak kullanılabilir.